

Szegedi utmutató

A Somogyi-könyvtárban és az egyetemi könyvtárban vasárnap és keddnap kivételével könyvtárszolgálat.

A Városi Múzeum egész évben nyitva.

Dorogi Imre festőművész kiállítása a kupolacsarnokban június 29-ig.

Szolgáltatás gyógszertárak: Barsay Károly Tisza Lajos-körút 32, Bules Barna Kálvária-tér 7, dr. Löbl Imre Gróf Klebelsberg-tér 4, Moldván Lajos Újszeged, Vedres-u. 1., Selmezi Béla Somogyitelep IX. n. 489.

Mozi műsora: Belvárosi Mozi: Ósi régi, Korzó Mozi: Cserebere, Széchenyi Mozi: AII a bál.

-oOo-

— Ülészett az igazolóválasztmány. Csütörtökön déli 12 órakor a választói névjegyzékek felülvizsgálására összeült az igazolóválasztmány, amely döntött a névjegyzékek összeállítására ellen beadott panaszok sorsa felől.

— Kinevezték a szegedi tanárképző intézet tanácsát. Budapestről jelentik: A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1942-43. tanév tartamára a szegedi középiskolai tanárképző intézet elnökévé dr. Halasy-Nagy József egyetemi ny. r. tanárt, az igazgatótanács tagjaivá pedig: dr. Ábrahám Ambrus egyetemi ny. r. tanárt, dr. Birkás Géza egyetemi ny. r. tanárt, dr. Fröhlich Pál egyetemi ny. r. tanárt, dr. Kiss Árpád egyetemi ny. r. tanárt, dr. Kolthay-Kastner Jenő egyetemi ny. r. tanárt, dr. Schmidt Henrik egyetemi ny. r. tanárt, továbbá dr. Firkás Oszkár tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgatót kinevezte. Együttel dr. Kiss Árpád egyetemi ny. r. tanárt az elnökhelyettesi tennivalók ellátásával a jelzett időre megbízta.

— Új kormányfőtanácsosok. Budapestről jelentik: A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére vitéz dr. Tóth András budapesti ügyvéd, országgyűlési képviselőnek a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül, valamint dr. Gürtler Dénes barti eszperes-plébánosnak és dr. Porubszky Géza kémendi plébános, országgyűlési képviselőnek a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— Tanácsadó szervezet Amerikában az európai zsidóknak Newyorkból jelentik: Newyorkban tanácsadó szervezet létesült az európai zsidók ügyei számára. Feladata az, hogy a zsidó világtanácsokkal karöltve biztosítsa a zsidók igényeit. A szervezet követeli, hogy Európában szüntessék meg az összes zsidóellenes intézkedéseket. Így követeli a zsidóknak azt a jogot, hogy minden korlátozás nélkül visszatérhessenek azokba az országokba, ahol korábban laktak. Biztosítékot kíván a zsidók számára a különleges törvények ellen és végül követeli a zsidók részvételét a békeértekezletben. (MTI)

— Háromévi fogház fajgyalázásért. Miskolcra jelentik: A miskolci törvényszék most tárgyalta az első fajgyalázási bűnügyet. A vádlott Schwarcz Imre 38 éves nő, izraelita vallású kereskedősegéd volt, három gyermek apja. Schwarcz Imre hosszabb idő óta viszonyt folytatott egy 24 évnél fiatalabb magyar honoskeresztény nővel, akitől gyermeke is született és jelenleg is áldott állapotban van. A törvényszék folytatlagosan elkövetett fajvédelmi bűntett miatt háromévi fogházra és öt évi jogvesztésre ítélte.

— Tűzoltótiszti tanfolyam Szegeden. A tegnapi számunkban megemlékeztünk arról, hogy a helyőrségi körházban volt tetőtűznél a kicsiny létszámú hivatásos tűzoltóság mellett derekasan kivették részüket a Szegeden levő kerületi tűzoltótanfolyam hallgatói és részben az ő segítségüknek tudható be, hogy sikerült a tüzet megakadályozni terjedésében, mely a sebészeti pavillon elpusztulásával óriási kárt okozhatott volna. A három hét óta tartó tanfolyam, melynek hallgatói túlnyomórészt a visszatért Bácska intelligenciájából kerültek ki, csütörtökön délelőtt 11 órakor teljes felszereléssel a Hősök Kapujához vonult. Az emlékmű előtt Kocsis Pál Márton zentai tanfolyamhallgató mélyen megható szavakban emlékezett meg a hősi halottakról, a tűzoltóság nemes emberbaráti szolgálatáról, a tűzoltóról, mint a béke katonájáról, mely küzd a mindent elpusztítani akaró vörös kakas ellen, de szent fogadalmat is tett, hogy a hősköri a tűzoltóság soha nem feledkezik meg és ha kell, követi őket. Beszéde végén Imáhozi vezényelt szakasz és lobogó fáklyák lángjai mellett díszőrséget álló városi tűzoltók között helyezte el a kegyelet felől az emlékezés koszorúját. Az egyszerű, de annál meghatóbb rögtönzött ünnepségen, melyen Horváth István tűzoltófőparancsnok, tanfolyamparancsnokkal az élén az egész hivatásos tűzoltótisztikar jelen volt, nagy tömeg gyűlt egybe és mély meghatótsággal hallgatta a szónok mélyreható szavait, mely után a tanfolyamszakasz díszmenetben vonult el az emlékmű előtt.

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

— Javult Szeged tanulói fújságának tanulmányi előmenetele. A szegedi középiskolákban csütörtökön tartották az ünnepélyes évzárókat és utána ki-oztatták a bizonyítványokat. A kiosztott bizonyítványokból megállapítható — hallottuk tanári körökben —, hogy Szeged tanulói fújsága ebben az évben javuló tanulmányi előmenetellel tett tanúbizonyosságot. Amíg más városok iskoláiban arról panaszkodnak, hogy a tanulmányi színvonal romlott, Pécsen és Makón például egyenesen katasztrófális volt az értekezési eredménye, addig Szegeden az idei átlagos eredmény igen jónak mondható: a jeles növendékek száma szaporodott és a bukások száma csökkent.

— Megjelent a Városi Zeneiskola értesítője. A Liszt Ferenc Városi Zeneiskola ezévi értesítője csütörtökön hagyta el a sajtót. Az értesítőhöz dr. Belle Ferenc zeneiskolai igazgató „Zeneiskolai szellem” címmel írt előszót. A 28 oldalas kis füzet közli a zeneiskola tanárainak névsorát, majd számadatokat közöl az elmúlt tanév statisztikájából. Eszerint az elmúlt évben a szegedi Városi Zeneiskolába beiratkozott 295 növendék, magántaniszakra 20, zongorataniszakra 181, hegedűtaniszakra 68, gordonkataniszakra 19, nagybőgőtaniszakra 1 és elmélettaniszakra 5. Tandíjkezdvezményben részesült 114 szegényebb sorsú növendék. Az intézet az elmúlt tanévben 9 növendékhangversenyt rendezett. A Városi Zeneiskola Kamarazeneköre folytatta az elmúlt évben megkezdett hangversenysorozatát. Nyolc hangversenyt rendeztek, amelynek összes jegyei bérlethen elkelték. Az értesítő közli még a növendékek névsorát taniszakok szerint, majd a növendékhangversenyek műsorát, végül a jövő tanévre vonatkozó tudnivalókat.

A keleti kérdés

(A családi albumból.) Az én születésem körüli időben egész Európa a boszniai okkupációval foglalkozott, minden házmaster és csizmadia politizált, tehát már gyerekkoromban meg kellett ütnie fülemet a keleti kérdésnek.

Akkori elfoglaltságom javarészt a fészekszedés, meg a gumipuskázás töltötte ki, továbbá egy nagynénem számos misztikus meséje. Laura néni sokat beszélt egy aradmegyei lányról, akinek közeledtekor táncba kezdtek a konyhaedények, a lábas tej pláne felemelkedett a sparherdről s a földön foglalt helyet. Nyilván a mesék hatása alatt a holdkőrosi pályára készültem s paplannal a hátamon éjszaka megindultam az ablak felé. Azonban még idejekorán rám kiáltottak és így felébresztettek. Azóta is mindig felébresztett az élet, ha álmodni próbáltam. Viszont évtizedek óta nem hallok holdkőrosokról, ez a betegség, vagy tulajdonság kiment a divatból, pedig mennyire el volt valamikor terjedve! Minden valamire való családban élt valaki, aki éjszaka a háztető gerincén sétált. Olyannal, aki látta volna, nem találkoztam, az esetek mindig harmadik-negyedik szájából jutottak hozzám.

Odahaza, ha nagyobb igénnyel léptem fel egyéni kívánsághangversenyeim, azt felelték.

— Nehezebb dolog ez, mint a keleti kérdés.

Vakációban rokonokat mentem rémitgetni a pusztára.

— Hogyan állunk, öcskös, a keleti kérdéssel? — kérdezte a nagybátyám.

— Csak a mennyiségtanból, — feleltem a megértő lelkek gyors felfogóképességével. De ez sem volt igazságos, mert én mindig készültem.

Ebben az időben kezdtem hinni, hogy a keleti kérdés a számtant jelenti. Közben Mari nénem unszolására, főleg azonban a német órák gyönyörűnek ellensúlyozására nekifogtam a „Szófia gyöngye” című regény olvasásának. Soha ennél szebbet, legalább is a hangulata ma is él bennem, pedig évtizedek óta nem volt a kezemben. Arra is emlékszem, hogy „Magyarította Tölgyesi Mihály”. Hogy jó könyv-e, vagy sem, máig so tudom, felkutatni pedig félek, mert nem akarok belőle kiábrándulni. De sértesnek veszem, ha valaki a nagy olvasottságát fitogtatja és nem ismeri ezt a regényt.

Mennyi komitácsi, titkos barlang, sziklarenetegbe vesző rejtett út van benne s milyen szerelmes volt Battenberg Sándor fejedelem, még pedig Frank álnéven!

Ebben olvastam először, hogy a politika az végigencziák tudománya. Először kijavítottam a szót egzisztenciákra, de kinevette érte, pedig nem tudom, nem nekem volt-e igazam.

Sokat izgattak ezek a titokzatos alakok. Alomában megjelent egy nagyszakállu próta, tetszenek tudni, amolyan magasabb rangú rác pap és bemutatkozott.

— Neve Ezgigencia.

Sok ilyen járt a mi vidékünkön, jöttek továbbá elcsapott kalugyerek, száműzöttjei a kolostoroknak, ahol világias ügyekkel tulzolt mértékben foglalkoztak, tömétélen bort megittak, az erkölcsöket határozottan gyengítették, a lelkieket pedig elmellőzték. Ezek kezdetben különféle csapszékben sodródtak, elégedetlen és lusta írásokkal maguk köré gyűjteni nem átalítottak, szidták a vármegyét és meg akarták oldani a keleti kérdést egészen az elsuppoltatásuk napjáig.

Lázás fantáziám nyereg nélküli paripaként vezette vágatásait. Vasárnap ebéd után nálunk gyülekeztek a nagybátyám s felsős kalabert játszot-

tak. En öntögettem számukra a bér, közben gíbiceltem.

Apám kihívta a piros aszt, a tőb-biek valami feltűnő lapot adhattak rá, mert Miklós bácsi hirtelen nagygyot kiáltott és csapdosni kezdte az asztalt.

— Most már tisztában vagyok a keleti kérdéssel. Agyu, agyu, agyu.

Hát nem a számtan a keleti kérdés, hanem a piros aszt? Vagy talán éppen az adu, amit finom célzással agyunak neveznek?

Különös, rendkívül különös!

Hallottam az idők folyamán még több variációjában. Néha mint rejtelmes fenyegetőzést, majd futásban elkapott szóként.

— Nézzé, Malvin, mit okoskodik annyit? Oldjuk meg végre a keleti kérdést.

Magam is beleestem, mikor apám egyik ruhájáról levágtam a gombokat s az öreg kijelentette, hogy ő majd megoldja...

A megoldás úgy folyt le, hogy apám kiszedte a pipájából a szárat s az udvaron ravasz fondorlatai hátrattatott kézzel azt szimulálta, hogy sőtál. En is sétáltam, de szapora lépésekkel. Ő sietni kezdett, én futottam. Erre ő is futott, most már körben az udvaron. Ha nem olyan tragikus a helyzet, nevetni tudtam volna. A távolság ugyanis hol apadt, hol nőtt s a titkokba be nem avatott idegen azt hihette volna, hogy a diák kergeti az apját, akinek pipaszár van a kezében. Pedig az egész a kör természetében leli magyarázatát, a körben, melynek törvényeit később az iskolai praxiszban rutul mellőztém.

Mit szépitgessem a dolgot? Apám végül is megoldotta a keleti kérdést. A részleteket számos apró barátomra való tekintettel elhallgatom. Ne vonjuk be őket ilyen korán a tekintélyrombolásba.

Ifju korában sok mindenfelé össze-vissza beszél az ember, de tapasztalnom kell az élet alkonyán, hogy végre erős kézzel nyultak hozzá a sokat emlegetett kérdéshez. Így tértek vissza Miklós bátyámhoz, mikor megoldásaként az asztalt verdeste, mondván.

— Megoldom a keleti kérdést, agyu, agyu, agyu...

Azaz tromf. Az, ami a kezünkben van. Már hogy annak, akinek.

Bor

-oOo-

— Feltűnő sokat fizet tankönyvért és szótárért a Szukits-könyvesbolt, Kölcsey-utca 1.

— Felmentő táblai ítélet két lopással vádolt délvidéki vasutas ügyében. Horváth Dezső 45 éves újpálánki MAV-kocsirendező és Deákfalvi Gusztáv 46 éves MAV-intéző ellen lopás miatt indult bírói eljárás, mert 1941 június 9-én, amikor Újpálánán átvették a jugoszláv államvasut által otthagyott vasuti raktárt, a szerb vasutasok által otthagyott egyes dolgokat megtartották maguknak. Deákfalvi egy lucat írónt, egy katonai Browning-pisztolyt, egy zacskó kek-szet és egyéb apróságokat, Horváth pedig egy katonai köpenyt és egy kenyérzsákot tartott meg magának. Az elsőfoku bíróság lopás vétsége miatt 2-2 hónapi fogházra ítélte őket. Fel-lebhezés folytán csütörtökön a szegedi tábla Elemi-tanácsa elé került az ügyük. Deákfalvi és Horváth itt azzal védekeztek, hogy a vádbeli hol-mikat nem lopták el, csak mint hivatali helyiségekben talált tárgyakat kezelték. A tábla elfogadta véde-kezésüket és mindkettőjüket felmen-tette.